

Sprawa T-234/07

Koninklijke Grolsch NV przeciwko Komisji Europejskiej

Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Niderlandzki rynek piwa — Decyzja stwierdzająca jednolite i ciągle naruszenie art. 81 WE — Udział skarżącej w stwierdzonym naruszeniu — Brak dostatecznych dowodów — Brak uzasadnienia

Wyrok Sądu (szósta izba w składzie powiększonym) z dnia 15 września 2011 r. II - 6173

Streszczenie wyroku

1. *Skarga o stwierdzenie nieważności — Dopuszczalność — Osoby fizyczne lub prawne — Obowiązek podważenia przez przedsiębiorstwo będące adresatem pisma w sprawie przedstawienia zarzutów jego różnych okoliczności faktycznych lub prawnych w toku postępowania administracyjnego — Ograniczenie w korzystaniu z prawa do wniesienia skargi — Naruszenie podstawowych zasad zgodności z prawem i poszanowania prawa do obrony*
(art. 81 WE, 82 WE, 230 akapit czwarty WE)
2. *Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Dowód — Jednolite i ciągle naruszenie będące wynikiem kompleksowego systemu uzgodnień*
(art. 81 ust. 1 WE)

3. *Akty instytucji — Uzasadnienie — Obowiązek — Zakres — Decyzja w przedmiocie zastosowania reguł konkurencji — Decyzja dotycząca wielu adresatów*
(art. 81 WE, 253 WE)

4. *Konkurencja — Zasady Unii — Naruszenia — Przypisanie — Spółka dominująca i spółki zależne — Jednostka gospodarcza — Kryteria oceny — Wzruszalne domniemanie decydującego wpływu wywieranego na spółkę zależną przez spółkę dominującą posiadającą 100% jej kapitału*
(art. 81 WE, 82 WE; rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 23 ust. 2)

1. Jeśli chodzi o stosowanie reguł konkurencji, żaden przepis prawa Unii nie nakłada na adresata pisma w sprawie przedstawienia zarzutów obowiązku podważenia jego różnych okoliczności faktycznych lub prawnych w toku postępowania administracyjnego pod rygorem późniejszej niemożności uczynienia tego na etapie postępowania sądowego. Wprawdzie bowiem wyraźne lub dorozumiane uznanie okoliczności faktycznych lub prawnych przez przedsiębiorstwo w toku postępowania administracyjnego przed Komisją może stanowić dodatkowy dowód przy ocenie zasadności skargi sądowej, jednak nie może ono ograniczać samego wykonywania prawa do wniesienia skargi do Sądu przysługującego osobom fizycznym lub prawnym na podstawie traktatu.

W braku wyraźnie przewidzianej w tym celu podstawy prawnej takie ograniczenie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami legalności i poszanowania prawa

do obrony. Prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu zapewnione jest w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

(por. pkt 37, 38, 40)

2. Co się tyczy jednolitego i ciągłego naruszenia reguł konkurencji polegającego na koordynacji cen i podwyżek danego produktu w państwie członkowskim, będącego wynikiem kompleksowego systemu uzgodnień wprowadzonego przez zainteresowane przedsiębiorstwa, pojedyncza przesłanka wskazująca na udział przedsiębiorstwa w tej koordynacji nie wystarcza do dowiedzenia jego udziału w takim naruszeniu. Taką pojedynczą przesłankę stanowi udział prezesa

zarządu przedsiębiorstwa, któremu zarzuca się udział w naruszeniu, w spotkaniu dotyczącym jednego tylko segmentu rozpatrywanego rynku.

(por. pkt 63, 65–67, 71)

3. Jeżeli decyzja wydana na podstawie art. 81 WE dotyczy wielu adresatów i stwarza problem przypisania naruszenia, musi ona zawierać wystarczające uzasadnienie względem każdego z adresatów, w szczególności względem tych adresatów, którzy zgodnie z tą decyzją ponoszą odpowiedzialność za owo naruszenie.

W odniesieniu zatem do spółki dominującej, której została przypisana odpowiedzialność za zachowanie jej spółki zależnej, taka decyzja powinna szczegółowo przedstawiać względy mogące uzasadniać możliwość przypisania stwierdzonego naruszenia tej spółce.

W tym kontekście, jeżeli w decyzji Komisji stwierdzającej naruszenie reguł konkurencji pominięto milczeniem kwestię powiązań gospodarczych, organizacyjnych i prawnych istniejących między danym przedsiębiorstwem i jej

spółką zależną, a w jej uzasadnieniu nie wymieniono w żadnym miejscu nazwy tej ostatniej, oznacza to, że Komisja nie przedstawiła uzasadnienia przypisania danemu przedsiębiorcy spornego zachowania jego spółki zależnej. Komisja pozbawia zatem to przedsiębiorstwo możliwości ewentualnego zakwestionowania zasadności takiego przypisania przed Sądem poprzez obalenie domniemania, że spółka dominująca rzeczywiście wywiera decydujący wpływ na zachowanie swojej spółki zależnej i uniemożliwia Sądowi dokonanie kontroli w tym względzie.

(por. pkt 77, 78, 88–91)

4. Zachowanie spółki zależnej można przypisać spółce dominującej zwłaszcza wówczas, gdy mimo posiadania odrębnej podmiotowości prawnej spółka zależna nie określa w sposób autonomiczny swojego zachowania na rynku, lecz stosuje zasadniczo instrukcje wydawane jej przez spółkę dominującą, zważywszy w szczególności na powiązania gospodarcze, organizacyjne i prawne łączące oba te podmioty prawa. W tego rodzaju sytuacji bowiem spółka dominująca i jej spółka zależna są częścią tej samej jednostki gospodarczej, a tym samym tworzą jedno przedsiębiorstwo. Zatem okoliczność, że spółka dominująca i jej spółka zależna stanowią jedno przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 81 WE, pozwala Komisji na skierowanie decyzji nakładającej grzywny do spółki dominującej, bez konieczności ustalania jej bezpośredniego zaangażowania w naruszenie.

W szczególnych przypadkach, gdy spółka dominująca posiada 100% kapitału swej spółki zależnej, która popełniła naruszenie reguł konkurencji, po pierwsze, ta spółka dominująca może wywierać decydujący wpływ na zachowanie swej spółki zależnej, a po drugie, istnieje wrzuszalne domniemanie, że spółka dominująca rzeczywiście wywiera taki decydujący wpływ na swą spółkę zależną. W tych okolicznościach wystarczy, że Komisja wykaże, iż cały kapitał spółki zależnej znajduje się w posiadaniu spółki dominującej, aby przyjąć, że ta ostatnia wywiera decydujący wpływ na politykę handlową

swej spółki zależnej. Komisja będzie zatem mogła następnie uznać spółkę dominującą za solidarnie odpowiedzialną za zapłatę grzywny nałożonej na spółkę zależną, chyba że spółka dominująca, na której spoczywa ciężar obalenia domniemania, przedstawi wystarczające dowody mogące wykazać, że jej spółka zależna działa na rynku w sposób autonomiczny.

(por. pkt 80–83)